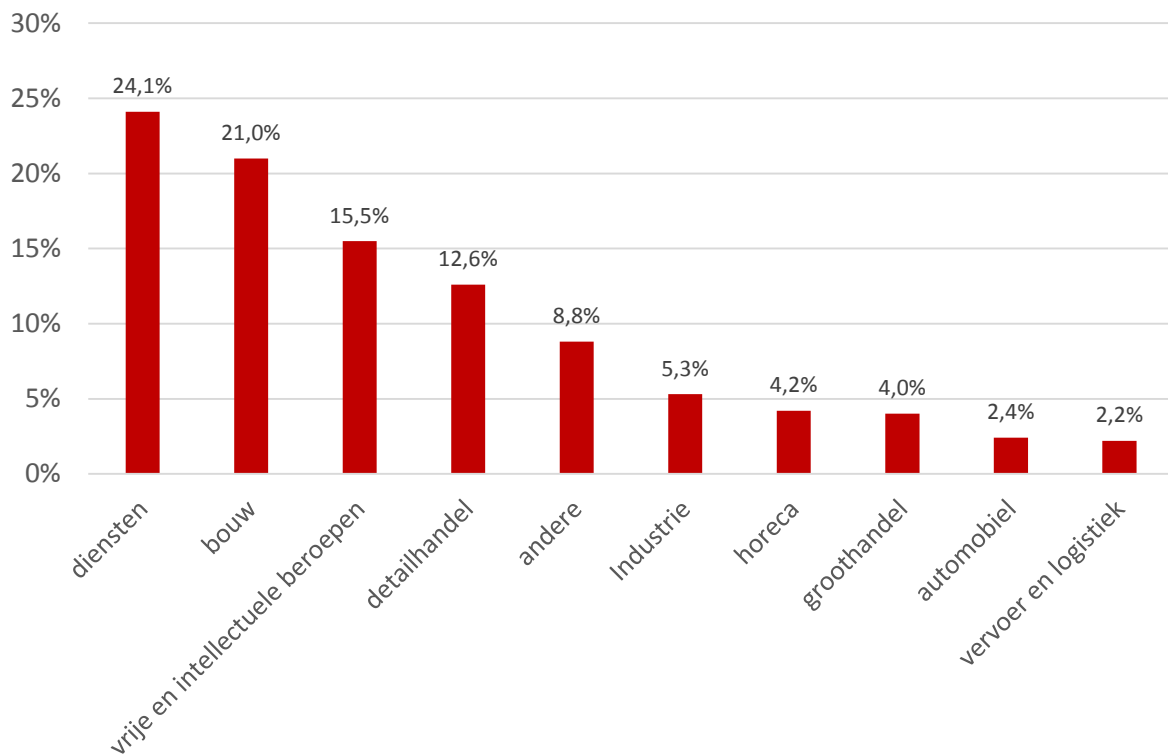

DE UNIZO-ENQUETE

Over de enquête

De enquête werd afgenomen in de maand januari 2016. Het staal bestaat uit 453 zelfstandige ondernemers en vrije beroepen. Het staal is mooi gespreid over de diverse sectoren.

Grafiek 14 : In welke sector bent u actief?

Bron: UNIZO enquête administratieve vereenvoudiging 01/2016

Evolutie van de administratieve lasten de voorbije 5 jaar

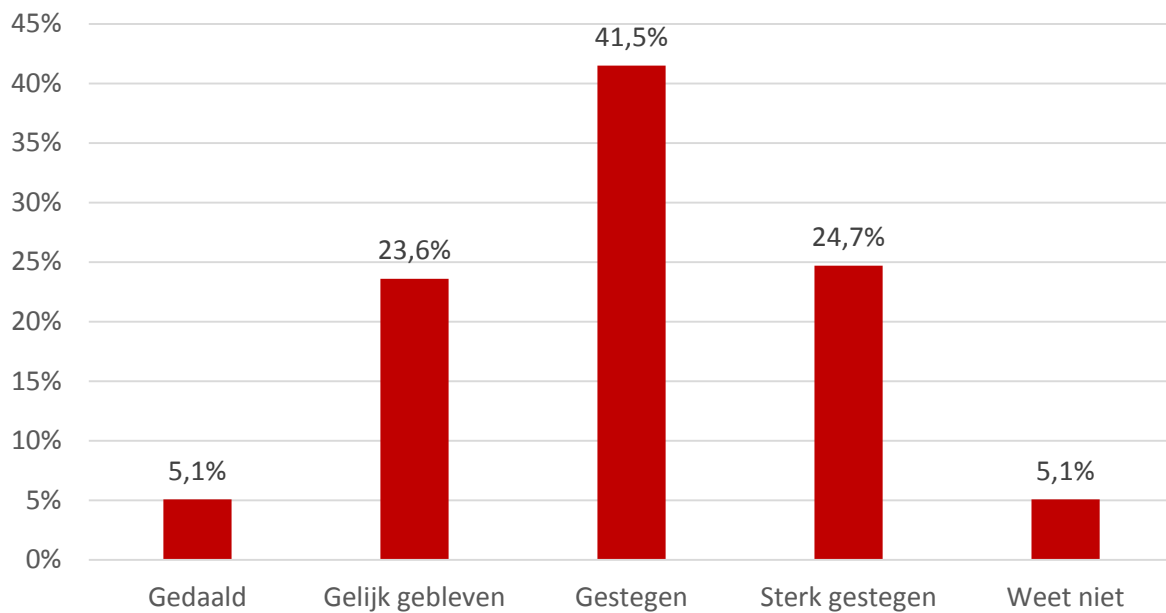
In augustus 2011 heeft UNIZO in het kader van haar dossier “Administratieve vereenvoudiging: de aanhouder wint”¹, bij een representatief staal van zelfstandige ondernemers een enquête afgenomen. Eén van de vragen toen was onder meer hoe de administratieve lasten naar het gevoel van de respondenten geëvolueerd waren over de afgelopen 5 jaar (2006-2011).

In januari 2016 is deze enquête nog eens dunnetjes overgedaan. Om op die manier de evolutie over de laatste 10 jaar te kunnen meten.

Wat zegt het buikgevoel van de zelfstandige ondernemers over de evolutie van de administratieve lasten?

¹ Link dossier?

Grafiek 15 : Evolutie administratieve lasten voorbij 5 jaar

Bron: UNIZO enquête administratieve vereenvoudiging 01/2016

Geen enkele van de respondenten geeft aan dat naar zijn gevoel de administratieve lasten sterk gedaald zijn. 5,1% meent dat er een daling heeft plaatsgevonden. Voor 23,6% zijn de administratieve lasten gelijk gebleven. 41,5% is van oordeel dat de lasten gestegen zijn. En voor 24,7% is er zelfs sprake van een sterke stijging. 5,1% tenslotte weet het niet.

In vergelijking met een gelijkaardige enquête in het kader van het dossier “Administratieve vereenvoudiging: de aanhouder wint” uit augustus 2011, is er duidelijk verbetering merkbaar. In augustus 2011 was immers 19% van de respondenten van oordeel dat de administratieve lasten in de laatste 5 jaar gelijk gebleven waren, tegen 23,6% nu. In 2011 vond 44% dat de lasten gestegen waren, versus 41,5% nu. En nog opvallender: in 2011 waren volgens 32% van de respondenten de lasten sterk gestegen. In 2016 slinkt dit aantal tot 24,7%.

Een evolutie die hoopt geeft. Zij het dat er nog steeds sprake is van een stijging of een sterke stijging van de administratieve lasten.

Een mogelijke verklaring hiervoor is de gewijzigde regeling omtrent de belasting op bedrijfswagens. Uit de tweejaarlijkse meting die het Planbureau uitvoert in opdracht van de DAV (Dienst voor Administratieve vereenvoudiging) editie 2014² blijkt immers dat voor zelfstandigen en kleine vennootschappen met personeel heel wat meer administratieve rompslomp te verwerken hebben gekregen als gevolg van de nieuwe regels rond het VAA op bedrijfswagens. De nieuwe regels hebben ofwel tot extra papierwerk geleid, ofwel tot hogere kosten. Sommige werkgevers hebben immers een (extra) beroep moeten doen op een sociaal secretariaat of boekhouder of accountant om door de bomen het bos nog te zien.

² <http://www.plan.be/publications/publication-1550-nl-de+administratieve+lasten+in+belgie+voor+het+jaar+2014>

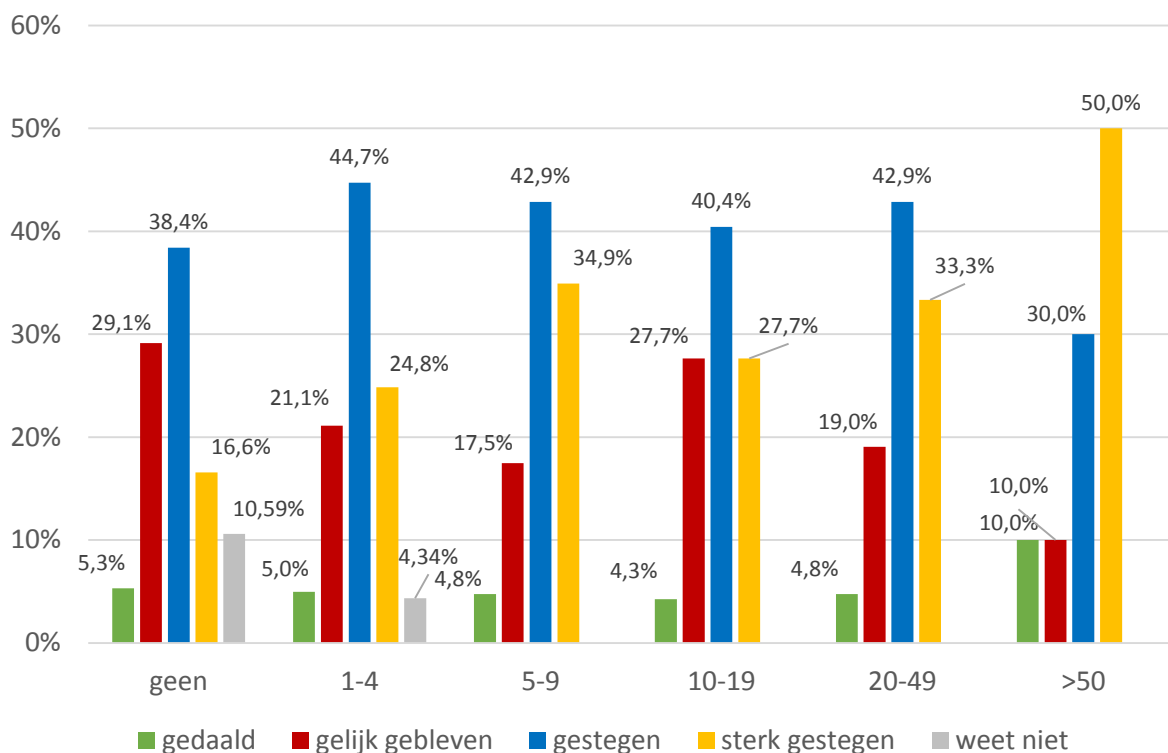
Evolutie van de lasten naar aantal werknemers

Deze evolutie wordt ook duidelijk als we de resultaten uitsplitsen in functie van het aantal werknemers dat de respondent in dienst heeft.

Hoewel de resultaten voor de respondenten met 10 tot 19 werknemers lichtjes afwijken, lijkt de regel toch te zijn dat hoe meer werknemers men heeft, hoe groter de administratieve lasten zijn.

We verwijzen andermaal naar de conclusies uit de tweejaarlijkse meting van het Planbureau, editie 2014

Grafiek 16 : Evolutie van de administratieve lasten naar aantal werknemers

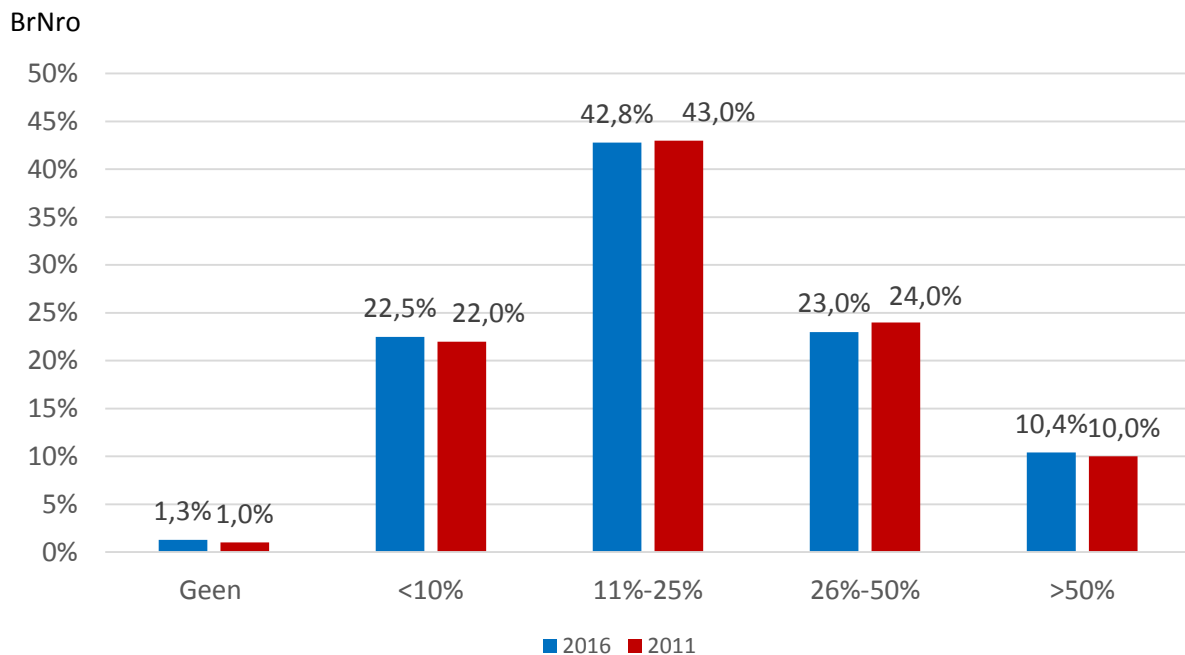

Bron: UNIZO enquête administratieve vereenvoudiging 01/2016

De kostprijs van het vervullen van administratieve lasten

Time is money. Zeker voor zelfstandige ondernemers. Wat betekenen (al) die administratieve lasten nu rechtstreeks en onrechtstreeks voor de portemonnee? Rechtstreeks onder de vorm van uitgaven voor het vervullen van administratieve lasten. En onrechtstreeks onder de vorm van tijdsbesteding. Tijd die besteed kan worden aan het ondernemen zelf of vrije tijd die verloren gaat.

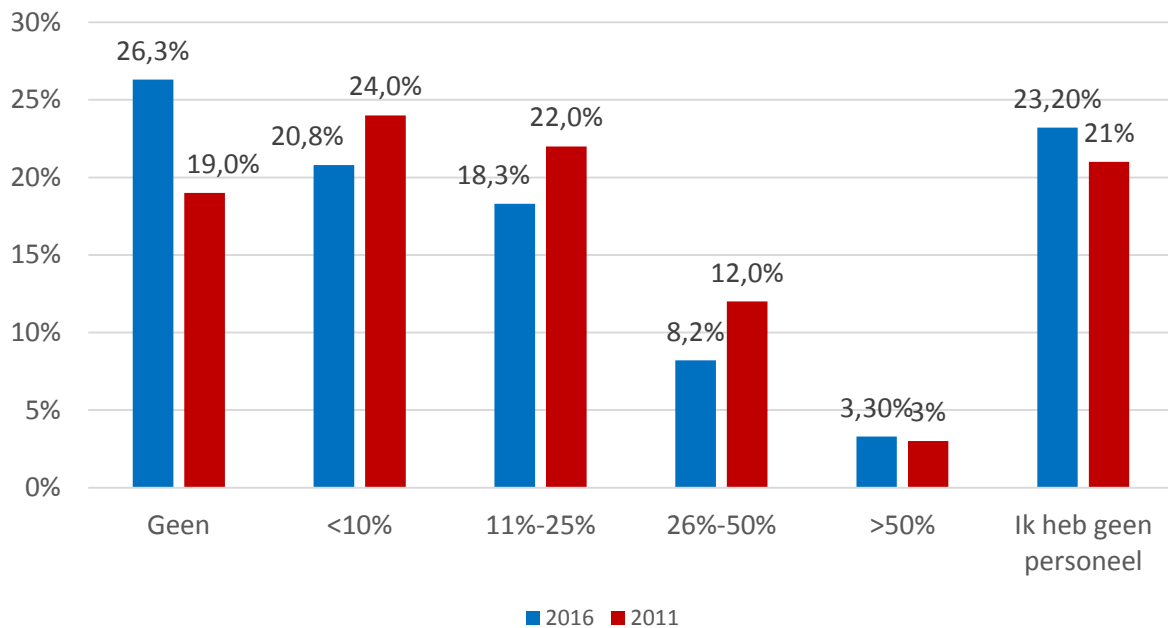
Grafiek 17 : Tijd door de zelfstandige ondernemer besteed aan het vervullen van administratieve lasten

Bron: UNIZO enquête administratieve vereenvoudiging 01/2016

De resultaten geven hetzelfde beeld als bij de enquête in 2011. Ruim 40% van de respondenten besteedt een tiende tot een vierde van zijn tijd aan het vervullen van administratieve lasten. Ongeveer een kwart minder dan 10% en nog eens een kwart een vierde tot de helft. Een tiende van de respondenten besteedt meer dan de helft van zijn tijd aan paperasserij. Amper 1 % zegt geen tijd te moeten besteden aan administratieve formaliteiten.

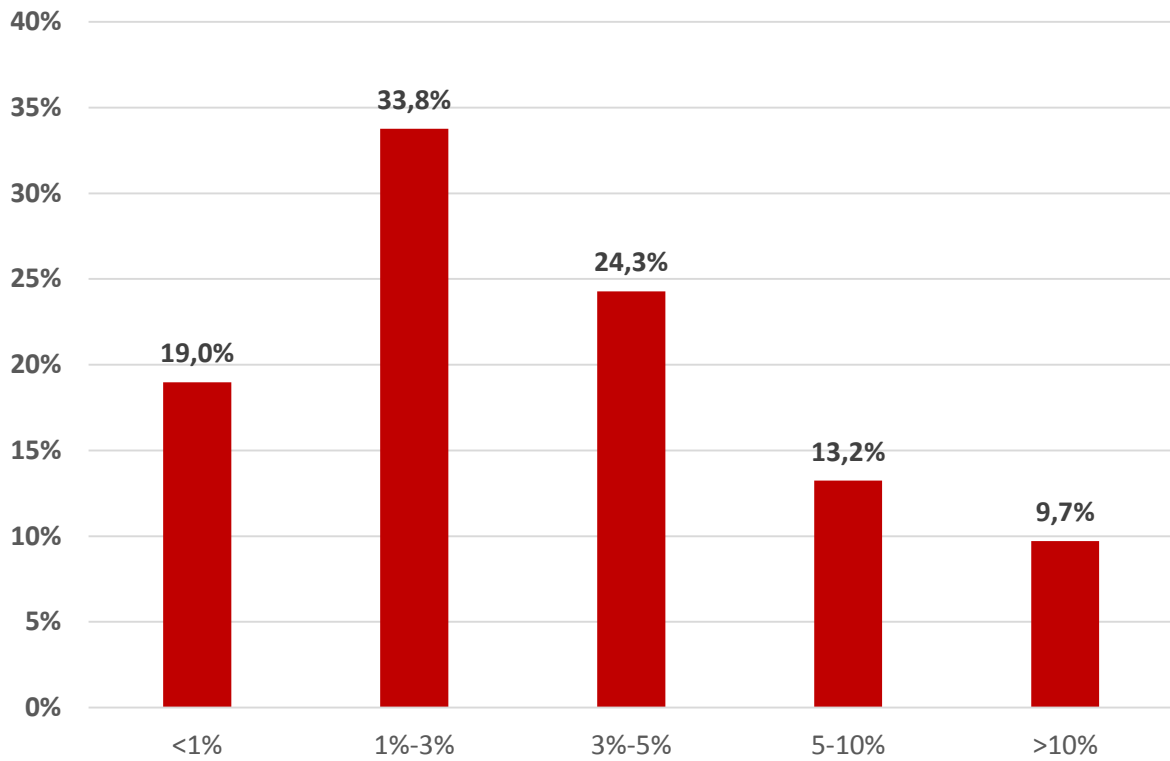
Grafiek 18: Tijd door werknemers besteed aan het vervullen van administratieve lasten

Bron: UNIZO enquête administratieve vereenvoudiging 01/2016

Het aantal uren dat door werknemers besteed wordt aan het vervullen van administratieve lasten, evolueert. Meer werkgevers geven aan dat hun werknemers geen tijd moeten besteden aan formaliteiten. Maar tegelijk geven ook meer werkgevers aan dat hun werknemers een vierde tot de helft of zelfs meer dan de helft van hun tijd besteden aan administratie.

Grafiek 19: Percentage van de omzet besteed aan externen voor het vervullen van administratieve lasten

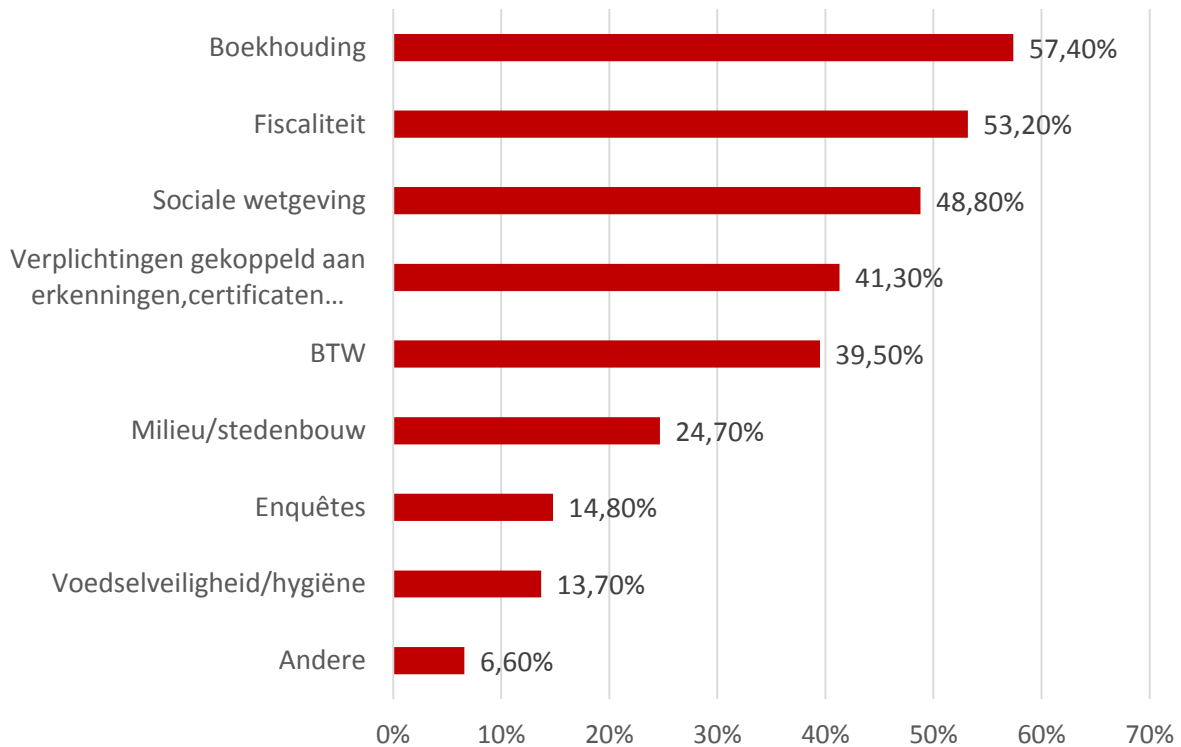

Bron: UNIZO enquête administratieve vereenvoudiging 01/2016

Administratie kost geld. Onder de vorm van tijd of van vergoedingen betaald aan externen voor het vervullen van of het begeleiden bij het vervullen van administratieve lasten.

Top drie van de domeinen met de hoogste administratieve lasten

Grafiek 20 : Kan u de drie belangrijkste domeinen aangeven waarbinnen u de meeste administratieve lasten ondervindt?

Bron: UNIZO enquête administratieve vereenvoudiging 01/2016

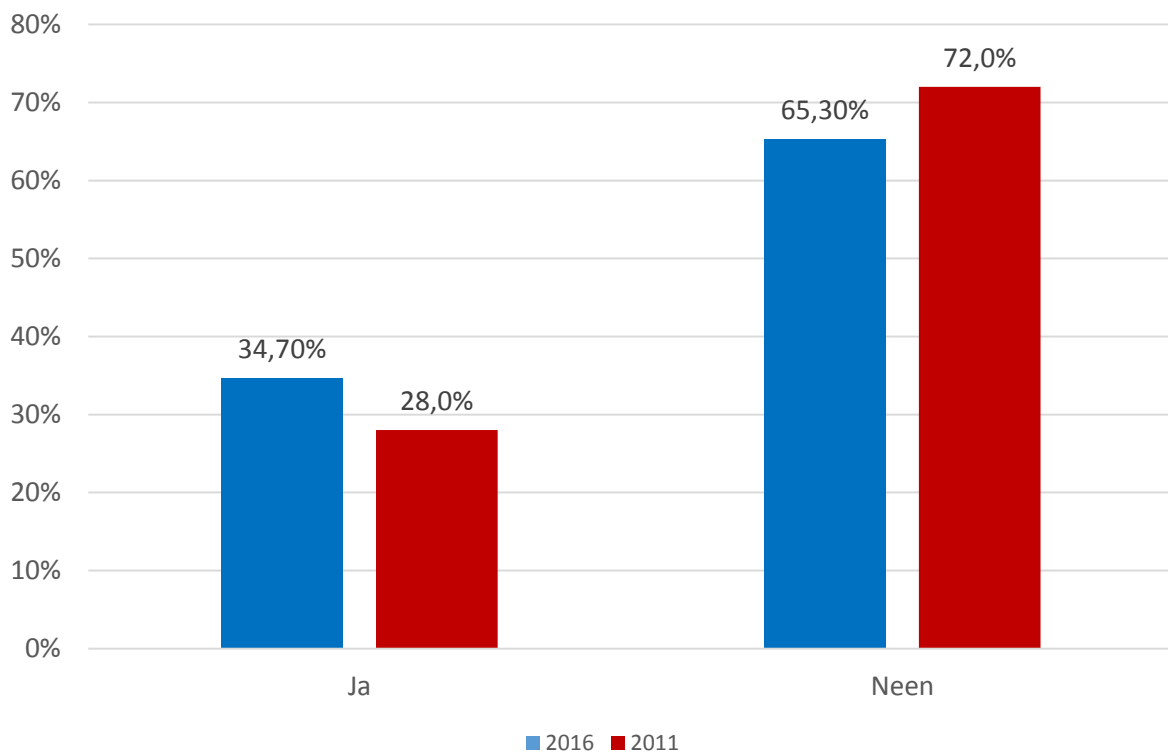
Het voeren van de boekhouding en de aanverwante verplichtingen (we nemen BTW hier mee), het correct toepassen van de fiscale regels en hetzelfde voor sociale wetgeving. Dat is waar de respondenten het meest van hun tijd aan besteden. Die laatste op de voet gevolgd door verplichtingen allerhande inzake vergunningen, erkenningen,... Denken we hierbij aan tal van zaken die door de Economische Inspectie worden gecontroleerd.

De top drie is dezelfde als in augustus 2011. Alleen is fiscaliteit een plaatsje opgeschoven van drie naar twee. Sociale wetgeving stond toen op 2 en nu "slechts" op 3. Nogmaals: de saga rond de bedrijfswagens lijkt hier niet vreemd aan.

Weerslag van de administratieve lasten op de "goesting" om te ondernemen

Hoe licht of hoe zwaar weegt dit alles nu op het gemoed van de zelfstandige ondernemers? We meten de polsslag aan de hand van twee vragen. En ook hier splitsen we het resultaat op tussen de eenmanszaken en de vennootschappen.

Grafiek 21: Heeft u al overwogen om te stoppen als ondernemer enkel en alleen omwille van de administratieve lasten?

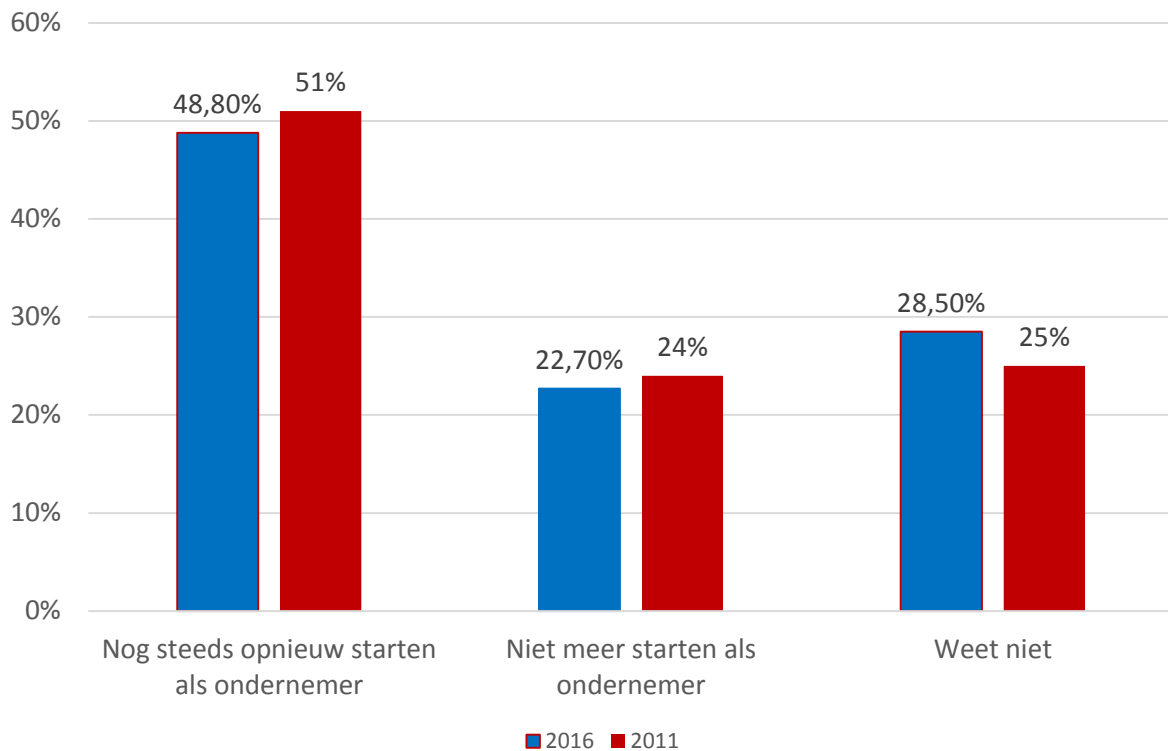

Bron: UNIZO enquête administratieve vereenvoudiging 01/2016

Al bij al toch ruim 1 derde van de respondenten heeft al overwogen om te stoppen als zelfstandig ondernemer uitsluitend omwille van de administratieve lasten.

Ter vergelijking: in 2011 antwoordde 28% dat ze al hadden overwogen om te stoppen enkel en alleen omwille van de administratieve lasten. Een achteruitgang dus!

Grafiek 22: Nog steeds of niet meer starten als zelfstandig ondernemer omwille van de administratieve lasten?

Bron: UNIZO enquête administratieve vereenvoudiging 01/2016

Uit de vorige vraag blijkt dus dat “slechts” een derde zou stoppen als zelfstandig ondernemer. Maar wat als men opnieuw de start kon nemen? Dan blijkt dat toch bijna de helft zeker opnieuw zou starten. Een mooi resultaat. Zeker gezien het feit dat ongeveer 30% onbeslist is en slechts iets meer dan 20% echt niet meer zou starten.

Maar ook hier is er een achteruitgang ten opzichte van 2011. Toen was de ja immers nog goed voor 51%.

BETERE REGELGEVING: DE POLITIEKE AGENDA'S

WELK SOORT REGELGEVING?

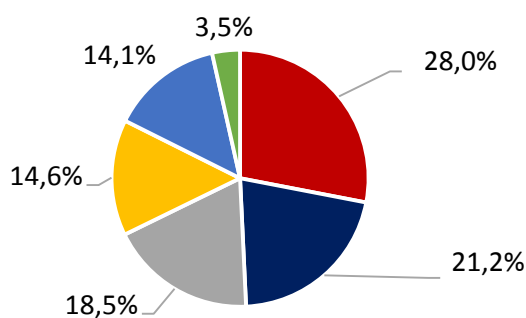
In tegenstelling tot wat wel eens wordt beweerd, beperken zelfstandige ondernemers zich niet tot het louter klagen over administratieve lasten. Ze geven ook aan hoe en waar het beter kan.

Aan de hand van een reeks vragen uit de enquête schetsen ze een blauwdruk voor betere regelgeving.

De UNIZO-enquête

Soorten regelgeving

**Grafiek 23 : Welke van de volgende stellingen sluit het meest aan bij uw mening over regelgeving?
"De overheid moet minder wetten en reglementeringen maken,..."**

- en in plaats daarvan meer zelfregulering in een sector toelaten o.b.v. normen en standaarden. Controle private organisatie
- maar ze kan beter verplichte normen & standaarden uitwerken en naleving ervan controleren
- maar bij gerichte controles moet ondernemer wel kunnen bewijzen dat regels heeft nageleefd
- maar zij controleert wel zelf periodiek en doeltreffend opvolging er van
- en in plaats daarvan meer zelfregulering in een sector toelaten o.b.v. gedragscode. Controle private organisatie. Zelfregulering als principe
- alle voorgaande stellingen zijn niet van toepassing want er is geen nood aan minder regelgeving

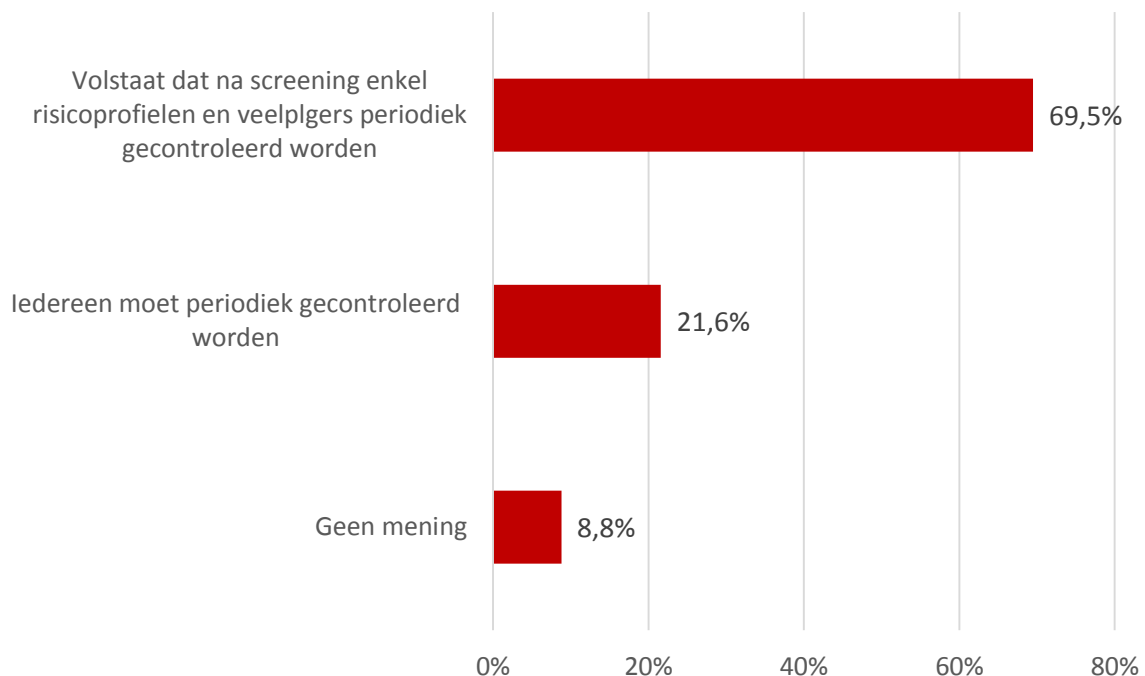
Bron: UNIZO enquête administratieve vereenvoudiging 01/2016

Welk soort regelgeving draagt de voorkeur van de ondernemers weg? We legden hen 6 varianten voor:

- ✓ minder wetten en reglementeringen en in de plaats daarvan meer zelfregulering in een sector of beroep. Bijvoorbeeld door normen en standaarden die door de sector of het beroep zelf worden uitgewerkt en waarvan de naleving door een private organisatie gecontroleerd wordt
- ✓ minder wetten en reglementeringen en in de plaats daarvan normen en standaarden die door de overheid zelf worden uitgewerkt en uitgevaardigd en waarvan de naleving ook door die overheid gecontroleerd wordt
- ✓ minder wetten en reglementeringen als algemeen principe en zonder alternatieve regulering. Geen recurrente controles bij elke onderhorige maar wel gerichte controles die moeten bepalen of de regelgeving nageleefd werd
- ✓ minder wetten en reglementeringen als algemeen principe maar wel periodieke controle door de overheid op de naleving ervan
- ✓ minder wetten en reglementeringen en in plaats daarvan laat de overheid meer zelfregulering in een sector of een beroep toe. De zelfregulering is gebaseerd op gedragscodes. Zelfregulering als principe dus en hetzelfde geldt voor de controle op de naleving
- ✓ alle voorgaande stellingen zijn niet van toepassing want er is helemaal geen nood aan minder regelgeving

Controle op de regelgeving

Grafiek 24 : Welke van de volgende stellingen sluit het meest aan bij uw mening over de controle op regelgeving?

Bron: UNIZO enquête administratieve vereenvoudiging 01/2016

Zelfstandige ondernemers geloven in alternatieven voor het klassieke wetgevingspatroon, waarbij de overheid regels uitvaardigt en ze ook afdwingt. De appreciatie verschilt naargelang de vorm van het alternatief, maar uit de resultaten blijkt dat men wel oren heeft naar zelfregulering. Of een meer gematigd alternatief als door de overheid uitgevaardigde normen en standaarden.

Hetzelfde zien we voor wat de controle op regelgeving betreft: voor 7 op 10 respondenten volstaat het dat de overheid eerst een screening doet en enkel de onderhorigen met een risicoprofiel controleert in plaats van periodiek iedereen te controleren.

Voornaamste conclusie: zelfstandige ondernemers willen vooral een ander soort regelgeving. Meer gedragen door de sector en niet periodiek maar wel doelgericht gecontroleerd.

Regels als stenen tafelen voor de eeuwigheid of mag het wat minder zijn?

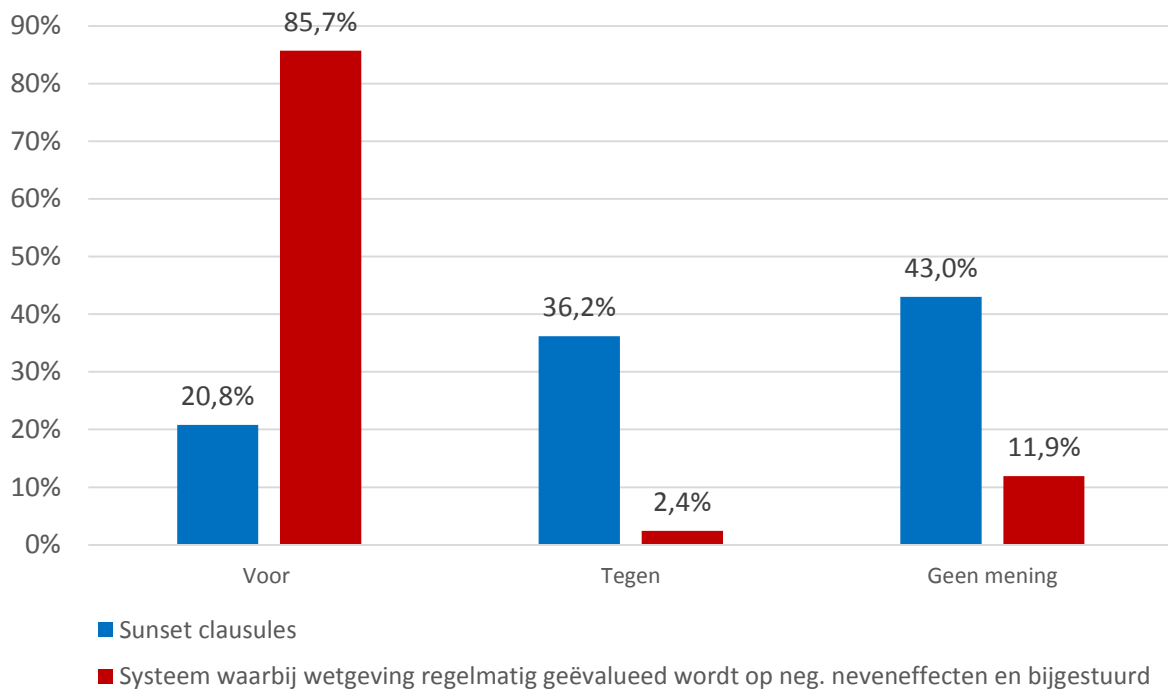
In tegenstelling tot pakweg voedsel, heeft regelgeving geen houdbaarheidsdatum. Kan het nuttig zijn om regels niet voor de eeuwigheid te maken, maar slechts voor een beperkte periode?

Er zijn verschillende manieren om regels een tijdelijk karakter te geven. Zo kan men werken met zogenaamde “zonsondergangclausules” (“sunset clauses”). Dit houdt in dat men in de regelgeving een bepaling opneemt dat ze na een bepaalde periode of vanaf een bepaalde datum vanzelf vervalt.

Een andere mogelijkheid is om in de regelgeving op te nemen dat ze na een bepaalde tijd geëvalueerd moet worden. En zo nodig bijgestuurd of afgeschaft.

Wat vinden de zelfstandige ondernemers daarvan? We legden het hen voor.

Grafiek 25 : Bent u voor of tegen de toepassing van de volgende principes: een “sunset clause” of een recurrente evaluatie van wetgeving?

Bron: UNIZO enquête administratieve vereenvoudiging 01/2016

Er is weinig animo voor het gebruik van zonsondergangclausules. Misschien speelt hier de vrees mee dat ook voor ondernemers gunstige wetgeving vanzelf weer zal verdwijnen.

Bijna 9 op 10 respondenten zijn voor het gebruik van wetgeving met verplichte tussentijdse evaluatie. Een sterk signaal. Bij het gebruik van dergelijke clausules is het natuurlijk wel de bluts met de buil: ook wetgeving die heel gunstig is voor ondernemers (bijvoorbeeld steunmaatregelen) kan er aan onderworpen worden. Maar dat weerhoudt de respondenten er niet van om uitgesproken positief te staan tegenover deze wetgevingstechniek.

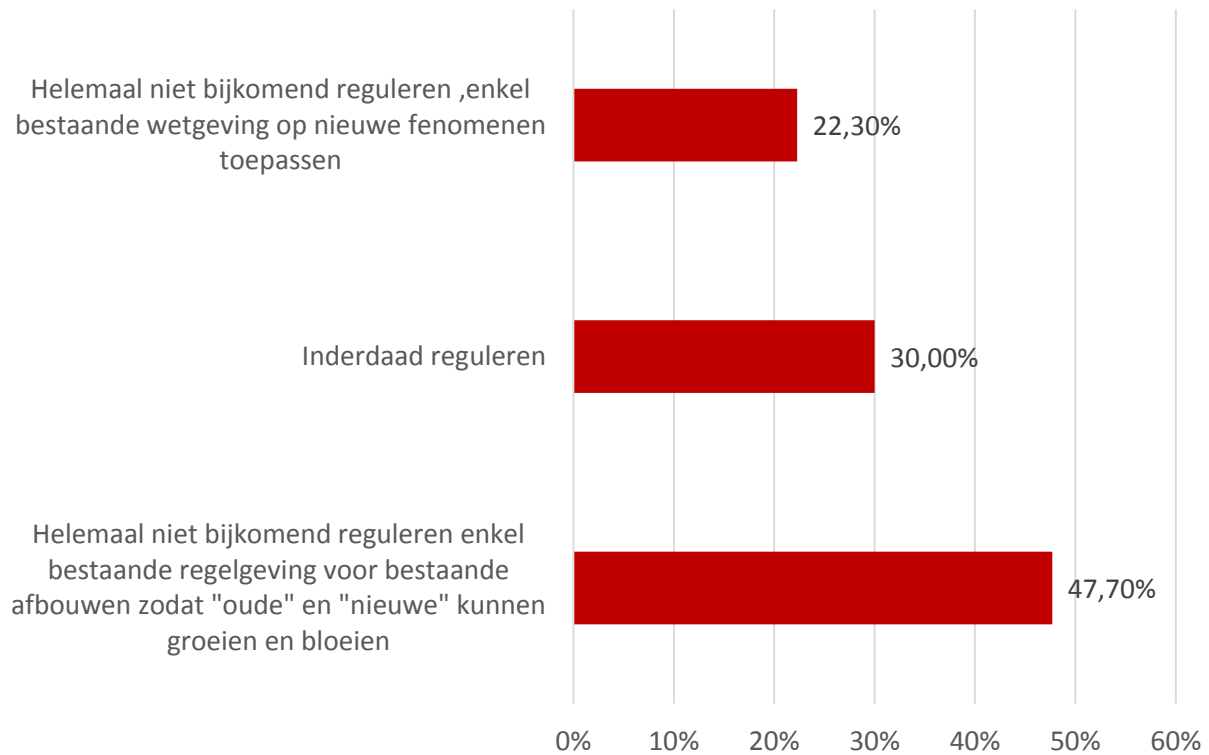
De nieuwe annex disruptieve economie: welke regelgeving is gepast?

Er is wetgeving en er is steekvlamwetgeving. Dat laatste is wetgeving die (op een drafje) tot stand komt als antwoord op een bepaalde gebeurtenis of maatschappelijk fenomeen.

Nieuwe economische fenomenen zoals Uber en Airbnb zetten druk op de “oude” economie. Het cliché wil dan dat (zelfstandige) ondernemers op de overheid rekenen om via wetgeving hun markt te vrijwaren.

Niets is minder waar. En dat blijkt ook uit de antwoorden uit de enquête.

Grafiek 26: Wetgeving ontstaat vaak als gevolg van nieuwe economische, sociale of andere fenomenen. Zo is er nu een vraag om de zogenaamde "disruptieve" economische activiteiten zoals Uber, Airbnb en dergelijke te reguleren. Wat is uw mening?

Bron: UNIZO enquête administratieve vereenvoudiging 01/2016

Het cliché wordt ontkracht: slechts 3 op 10 respondenten gelooft dat gerichte wetgeving een oplossing is. De helft geeft aan dat het eenvoudig toepassen van de bestaande wetgeving, moet volstaan. En een aanzienlijk deel gelooft zelfs dat minder regelgeving zowel de oude als de nieuwe economie een duw in de rug zal geven.

Het Only Once Principe en het Europese beleidsniveau : de reddende engelen?

Only once en e-government

De federale overheid past sinds kort het only once principe toe. Dit houdt in dat een federale overheidsdienst, parastatale,... niet langer gegevens mag opvragen die al bij een andere dienst bekend zijn. Het principe is wettelijk verankerd in de wet van 5 mei 2014. Er gold een overgangperiode tot 1 januari 2016.

De Vlaamse regering heeft in 2001 een decreet aangenomen dat vertrekt van dezelfde filosofie.

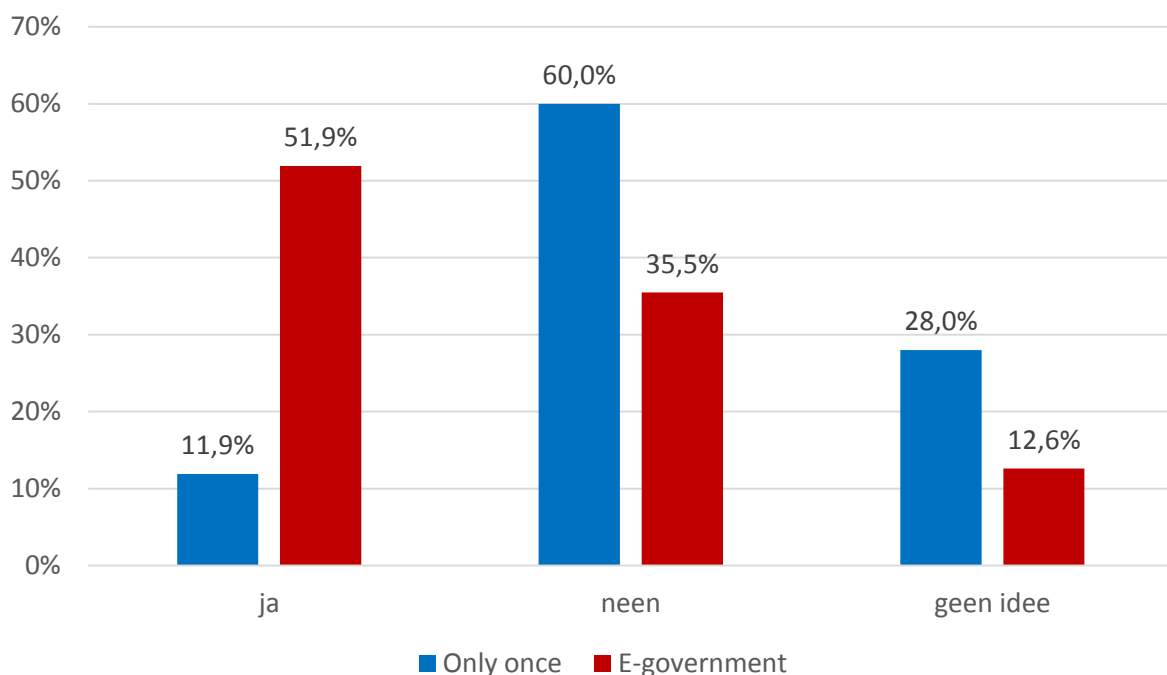
De twee belangrijkste overheden waarmee een Vlaamse ondernemer te maken krijgt, hebben dus wettelijk verankerd dat gegevens die reeds in een authentieke databank zijn opgenomen, niet nog eens bij de onderhorigen kunnen opgevraagd worden.

De provincies en de steden en gemeenten hebben nog geen van dergelijke initiatieven genomen.

Alle overheden maken wel al langer gebruik van e-government om de (eigen en) de administratieve lasten te verlichten.

Maar zet dit ook zoden aan de dijk?

Grafiek 27 : Administratieve vereenvoudiging is al een hele tijd een prioriteit van onze regeringen. Merkt u in de praktijk al iets van de volgende initiatieven?

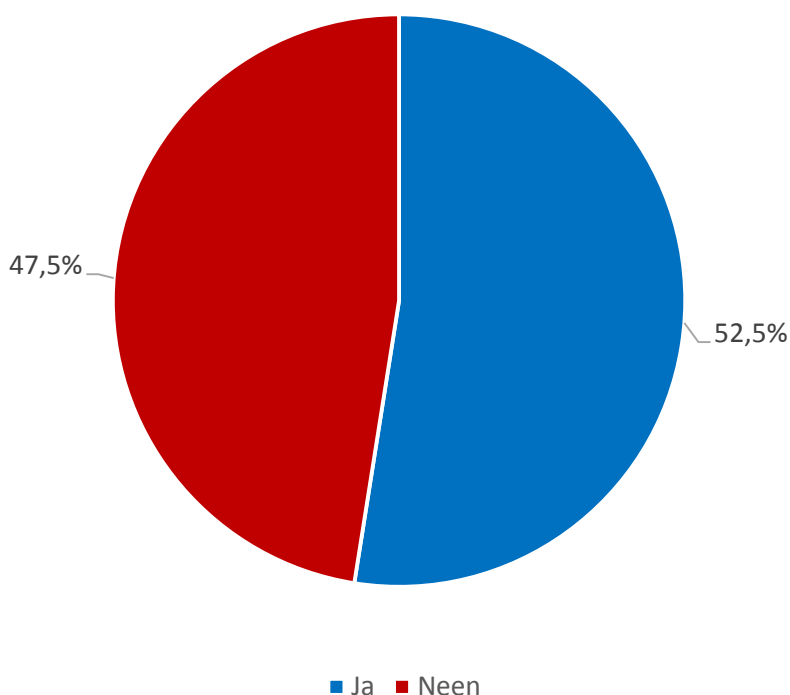

E-government brengt dus al verlichting. Only once wat minder, maar dat hoeft niet meteen te verontrusten aangezien het zich voorlopig beperkt tot het federale beleidsniveau en de wet slechts een kleine 2 jaar van kracht is en de Vlaamse overheid weliswaar al langer dit principe toepast, maar de provincies en de steden en gemeenten nog niet.

Europa?

De tweede vraag peilde naar het draagvlak voor Europese interventies inzake administratieve vereenvoudiging.

Grafiek 28 : Vindt u dat Europa een grotere rol zou moeten spelen bij de totstandkoming, evaluatie, handhaving en bijsturing van wetgeving in de lidstaten (zoals vandaag het geval is bij onder meer de opmaak van de begroting van een lidstaat)?

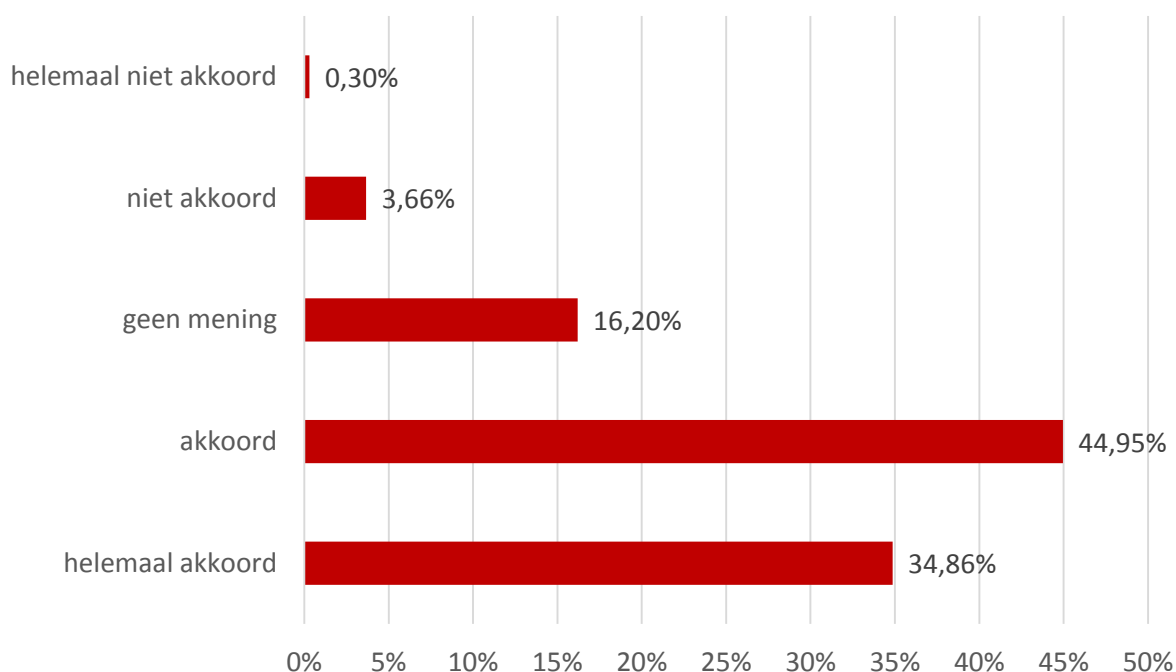
Bron: UNIZO enquête administratieve vereenvoudiging 01/2016

Meer dan de helft van de ondernemers vindt dat Europa een grotere rol zou moeten spelen bij de uitwerking, evaluatie, handhaving en bijsturing van wetgeving in de lidstaten. Op zich is dit niet verwonderlijk. Meer dan 70% van de regels waaraan ondernemers moeten voldoen, vinden hun oorsprong op het Europese niveau.

De Europese Commissie moet erover waken dat Europese wetgeving correct wordt uitgevoerd in de lidstaten. Zij zal nog meer in samenwerking met de lidstaten het proces voor omzetting van Europese regelgeving in nationaal recht gaan opvolgen. Daarnaast wordt Europese regelgeving op regelmatige basis aan een “geschiktheidstest” onderworpen.

Meer centen of minder documenten, Een lastenverlaging kan verschillende gedaanten aannemen

Grafiek 29 : Gaat u al dan niet akkoord met de volgende stelling? “De huidige lastenverlaging (tax shift) kan worden uitgevoerd als de overheid er de financiële middelen voor vindt. Echter, de overheid zou net zo goed een lastenverlaging kunnen doorvoeren zonder dat ze er geld moet aan uitgeven. Namelijk door de administratieve lasten te verlagen.

Bron: UNIZO enquête administratieve vereenvoudiging 01/2016

De federale regering heeft werk gemaakt van een omvangrijke tax shift voor een verlaging van de werkgeversbijdragen op lonen. Weliswaar binnen een strikt en mogelijk onzeker budgettair kader.

Een verdere verlaging van de werkgeversbijdragen is natuurlijk prioritair. Maar als dit moeilijk zou zijn omwille van budgettaire beperkingen, zouden de zelfstandige ondernemers dan ook kunnen leven met een “papieren” lastenverlaging.

De cijfers spreken voor zich: ook minder administratieve rompslomp geeft zuurstof aan ondernemers. Time is dus wel degelijk money!

Dit betekent uiteraard niet dat UNIZO en de zelfstandige ondernemers niet langer brood zien in een verdere verlaging van de werkgeversbijdragen. Wel integendeel. Maar administratieve vereenvoudiging die leidt tot minder rompslomp en dus minder tijd en geld besteed aan het vervullen van administratieve lasten, is zeker een goede tweede.

BETERE REGELGEVING: UNIZO WIJST DE WEG

10 PRINCIPES VOOR BETERE WETGEVING EN ADMINISTRATIEVE EENVOUD

Zet in op een digitale transformatie

E-government is meer dan het digitaliseren van formulieren en papier alleen. Onze overheden hebben tot nu toe vooral werk gemaakt van het digitaliseren van bestaande administratieve procedures.

Dit heeft de administratieve lasten al aanzienlijk verlicht.

De inspanningen van onze overheden inzake e-government en digitalisering mogen hier echter niet stoppen. Het is tijd voor de volgende stap: de digitale transformatie. Onder digitale transformatie verstaan we de volledige (digitale) integratie van de administratieve processen én de volledige integratie van de gegevensbanken van onze overheden. Ook tussen deze overheden onderling.

Een mooi voorbeeld van digitale transformatie is Tax-on-web, waarbij het systeem automatisch bepaalde gegevens die bij de FOD Financiën bekend zijn, in het aangifteformulier invult. Tax-on-web is dus meer dan het louter digitaliseren van het aangifteformulier. Tax-on-web verlicht de taak van de belastingplichtige door de gegevens die al bij de FOD Financiën bekend zijn te hernemen en al de nodige berekeningen te maken.

Een voorbeeld van een gebrek aan integratie is de Vlaamse kilometerheffing. Wie in het kader van de kilometerheffing een voertuig moet aanmelden, is verplicht om alle gegevens van dat voertuig manueel in te geven. Het gaat dan meer bepaald om de euronorm en de gewichtsklasse van het voertuig. Deze gegevens zijn (uiteraard) beschikbaar bij de DIV (Dienst voor Inschrijving van Voertuigen). Er kan echter geen koppeling gemaakt worden tussen de databank van de DIV en die van Satelic, omwille van privacyredenen. Er is echter een eenvoudige oplossing: laat toe dat men bij het registeren van het voertuig de nummerplaat invoert. De gegevens over het voertuig kunnen dan automatisch worden ingevuld.

Maak van de KBO een echte unieke gegevensbron

De Kruispuntbank voor Ondernemingen heeft tot doel verschillende gegevens van ondernemingen op één centrale plaats te verzamelen. De KBO is als het ware de digitale identiteitskaart van de onderneming. Dat doel wordt echter nog niet bereikt. In de eerste plaats omdat verschillende

gegevens in de KBO niet correct zijn. Ten tweede omdat het aantal gegevens dat in de KBO is opgenomen niet uitgebreid genoeg is. En ten derde omdat de KBO geen authentieke bron van informatie bevat, waardoor de onderneming niet wordt aangezet om de nodige wijzigingen in de KBO door te voeren, zeker omdat elke wijziging betaald moet worden.

Het gevolg is dat de KBO vandaag één van de verschillende bronnen van informatie is, maar zeker niet dé bron. Het Staatsblad, de verschillende overheidsdiensten, de nationale bank, ... zijn andere bronnen waar minstens evenveel nuttige en officiële informatie over een onderneming terug te vinden is.

Doelstelling

Dat moet anders. De KBO moet haar rol als 'identiteitskaart' van de onderneming volledig kunnen waarmaken, zodat de KBO de 'enige' bron van informatie wordt. Dat maakt het nuttiger voor burgers en andere ondernemingen om alle beschikbare info over een onderneming terug te vinden. Maar tegelijk moet een dergelijke 'KBO 2.0' er ook toe leiden dat overheidsinstanties geen gegevens meer moeten opvragen bij een ondernemer, wanneer die in de KBO terug te vinden zijn. En uiteraard: hoe meer gegevens in de KBO beschikbaar zijn, hoe minder gegevens bij de ondernemer moeten worden opgevraagd, en hoe lager de administratieve last. Omgekeerd moet de KBO ook het portaal worden binnen het welke de onderneming zich kan richten tot de overheid voor de aanvraag van vergunningen, wijzigingen in de onderneming, ... Kortom de KBO moet het unieke aanspreekpunt voor informatie over de onderneming zijn, en de unieke tool voor ondernemers om die informatie in te brengen.

Voorwaarden

Om dit te realiseren, moet de 'KBO 2.0' evenwel voldoen aan een aantal basisprincipes:

- ✓ Voldoende gegevens: het volstaat natuurlijk niet om enkel het adres van de onderneming in de KBO op te nemen. In de KBO moet alle informatie te vinden zijn die bij overheidsdiensten beschikbaar is over de onderneming: elektronisch postadres, lijst van zaakvoerders, handtekeningsbevoegdheden, de gecoördineerde statuten (en andere publicaties uit het Staatsblad), vergunningen waarover de onderneming beschikt, ... zijn enkele voorbeelden van informatie die via de KBO te consulteren moet zijn. Uiteraard betekent die niet dat al die informatie via de 'Public Search' – functie publiek toegankelijk moet zijn, wel dat de overheidsdiensten die deze informatie nu rechtstreeks opvragen bij de ondernemer, dat in de toekomst via de KBO kunnen doen
- ✓ Kwaliteit van de gegevens: de KBO zou een authentieke bron van informatie moeten worden, waarbij dus de garantie wordt gegeven dat gegevens die erin zijn opgenomen, juridisch kunnen worden gebruikt. De authenticiteit zal ook nodig zijn om gegevens als vergunningen, statuten, rechterlijke beslissingen, ... in de KBO te kunnen opnemen
- ✓ Gebruik door ondernemer: de ondernemer moet de KBO kunnen gebruiken om de noodzakelijke communicatie met de overheid te kunnen voeren. Indien de ondernemer een vergunning moet aanvragen of verlengen, dan moet hij dat via de KBO kunnen initiëren. Moet er een wijziging komen aan de statuten, dan moet die procedure via de KBO toegankelijk zijn voor de ondernemer.

Op die manier wordt vermeden dat de ondernemer eerst een zoektocht moet starten naar de bevoegde dienst, diens contactgegevens, formulieren, Dit betekent ook een digitalisering van de aanvragen, een problematiek die ook al door de Commissie is aangehaald in haar landenrapport van 2015³

- ✓ Samenwerking met ondernemingsloketten: een 'KBO 2.0' zou de toegankelijkheid van gegevens sterk verbeteren, en tegelijk de eenvoud voor ondernemers om gegevens in te brengen, verhogen. Maar om de kwaliteit van de gegevens te garanderen, is een tussenkomst van het ondernemingsloket noodzakelijk, om de nodige controles door te voeren;

Geef ondernemers een eenheidsloket voor al hun betrekkingen met de overheid

In het verlengde van de omvorming van de KBO tot een KBO 2.0, ligt ook het principe van het uniek loket. Eén aanspreekpunt voor burgers en vooral ondernemers in hun betrekkingen met de overheid.

De Europese Dienstenrichtlijn maakte in 2006 al melding van een "Eén-loket". De lidstaten voorzien in uitvoering van de Dienstenrichtlijn in een uniek aanspreekpunt voor dienstverleners uit andere lidstaten die diensten op hun grondgebied willen aanbieden.

Een mooi principe. De Dienstenrichtlijn voorziet in de omzetting van artikels 6-8 tegen 28 december 2009. Wat is hier van geworden?

De Europese Commissie organiseerde in 2015 een derde gebruikerstest om punten voor verbetering aan te duiden⁴. België krijgt een gemiddelde score toebedeeld, maar wel betekenisvol onder het Europese gemiddelde. Vooral het afwickelen van procedures langs elektronische weg en de toegankelijkheid van informatie scores slecht. Bovendien kan over de jaren heen geen vooruitgang worden vastgesteld en wordt op vlak van beschikbare informatie en gebruiksvriendelijkheid eerder een verslechtering opgetekend.

De Europese Commissie raadt België aan vooral werk te maken van een elektronische afhandeling van procedures.

UNIZO wil daarnaast aandringen op een meer geïntegreerde aanpak over de verschillende overheidsniveaus heen, waarvoor een structuur vereist is om de ontwikkeling van deze unieke loketten te beheren. Dit betekent ook dat diverse overheidsdiensten meer moeten afstemmen bij de ontwikkeling van e-gov systemen. Op die manier zullen procedures onderdeel zijn van het uniek loket en blijft dit niet beperkt tot een informatiekanaal.

³ Landenrapport België 2015 (COM(2015) 85 final), p. 23

⁴

http://ec.europa.eu/internal_market/scoreboard/performance_by_governance_tool/points_of_single_contact/index_en.htm

Maak Only Once verplicht voor alle overheden

Het Vlaams decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer voert via zijn artikel 3 het only once-principe in. Een belangrijke voorwaarde voor de echte totstandkoming van unieke gegevensopvraging in Vlaanderen is opgenomen in artikel 4 van het decreet: de Vlaamse Regering dient de authentieke gegevensbronnen aan te wijzen en ook te bepalen welke instanties authentieke gegevensbronnen zullen beheren.

Tot op heden zijn er slechts slechts 2 Vlaamse databanken erkend als authentieke gegevensbron: het CRAB (Centraal Adressen Referentie Bestand) en de databank van bedrijventerreinen op perceelsniveau.

Daarnaast heeft de Vlaamse regering via een besluit de KBO, het Rijksregister en de KSZ en andere sociale gegevensbanken als authentieke bron aangemerkt.

Tot wat dat leiden kan, bewijst de rompslomp die de invoering van de kilometerheffing met zich heeft meegebracht:

Voor de invoering van de kilometerheffing moeten de bedrijven wanneer ze een voertuig aanmelden aangeven en bewijzen (via boorddocumenten) welke de euronorm en gewichtsklasse is van het voertuig in kwestie. Dit is een zuivere bijkomende administratieve last gezien deze gegevens beschikbaar zijn bij de DIV. De reden die wordt aangehaald waarom er geen koppeling kan worden gelegd tussen de DIV en Satelic (het commercieel bedrijf dat instaat voor eigenlijke werking van de kilometerheffing) is privacy.

Het zou echter 100 keer eenvoudiger zijn indien de ondernemer bij het online registeren van een voertuig voor de kilometerheffing, de nummerplaat kan invoeren van dit voertuig en dan automatisch de euronorm en gewichtsklasse wordt weergegeven, de ondernemer moet dan alleen nog akkoord gaan met het voorstel dat hem wordt weergegeven.

UNIZO vraagt dat de Vlaamse regering op de ingeslagen weg voortgaat en er voor zorgt dat alle administratieve interacties tussen de overheid en ondernemers verlopen op basis van het only once principe. Het is tijd om een versnelling hoger te schakelen!

De federale regering heeft via de wet van 5 mei 2014 het principe van de unieke gegevensinzameling verankerd. Met ingang van 1 januari 2016 moeten alle federale overheidsdiensten en federale parastatalen het only once-principe toepassen.

Een eerste evaluatie leert dat het principe weliswaar ingang vindt, maar dat het best wat sneller kan. Bovendien is het niet meteen duidelijk of alle parastatalen zich aan de wet hebben geconformeerd. Aangezien nogal wat van de betrekkingen tussen ondernemers en de federale overheid verlopen via deze parastatalen, is het belangrijk om hier de vinger aan de pols te houden en waar nodig bij te sturen.

Zoek naar alternatieven voor “harde” wetgeving

Een efficiënte en betrouwbare overheid is een motor voor economische groei. Duurzame regelgeving maakt deel uit van die betrouwbare overheid en ook zelfstandige ondernemers beamen dit. Dat blijkt duidelijk uit de resultaten van de enquête die UNIZO heeft afgenomen.

Zelfstandige ondernemers zijn vragende partij voor duurzame regelgeving, die de eerlijke concurrentie waarborgt.

Dit betekent niet dat er geen ruimte is voor alternatieven, zoals certificering en autocontrole of zelfregulering. In de geest van de zelfstandige ondernemers zijn deze alternatieven wel steeds of in hoofdzaak een aanvulling op wetgeving die ten minste de grote lijnen uitzet.

Ga voor duurzame wetten en verbeter de leesbaarheid

Het is en blijft de grootste verzuchting van de zelfstandige ondernemers: er is te veel regelgeving en ze is vooral vaak veel te ingewikkeld. Het hoeft niet te verbazen dat domeinen als fiscaliteit, sociale wetgeving en regelgeving omtrent vergunningen de top 3 uitmaken van de domeinen waarin de administratieve (over)lasten zeer hoog zijn.

Zelfstandige ondernemers zijn vragende partij voor duidelijke, transparante regelgeving die vooral ook een duurzaam karakter heeft. De overdaad aan regelgeving is één zaak, de snelheid waarmee die regelgeving wijzigt, een andere. De rechtsonzekerheid die daar het gevolg van is, is nefast voor het ondernemersklimaat in dit land.

Er kunnen ook inspanningen gedaan worden om de leesbaarheid van regelgeving te verbeteren. Programmawetten bijvoorbeeld zijn een loutere opsomming van wijzigingen aan bestaande wetsartikels waarbij nooit de gewijzigde tekst in zijn geheel wordt hernomen. Dit zou nochtans de leesbaarheid sterk verhogen.

Durf het aan om wetten te evalueren

In tegenstelling tot de 10 Geboden, hoeven wetten niet voor de eeuwigheid te zijn. Anno 2016 verandert de wereld en de samenleving ook steeds sneller. Waardoor wetgeving ook steeds sneller achterhaald is.

Eén van de manieren om de levensduur van wetgeving te beperken, is het gebruik van zogenaamde “zonsondergangclausules” (“sunset clause”). De wetgeving vervalt dan vanzelf op een vooraf bepaalde datum.

Uit de UNIZO-enquête blijkt dat slechts een minderheid van de zelfstandige ondernemers voorstander is van het gebruik van zonsondergangclausules.

Ze zien wel heil in het inschrijven in (nieuwe) wetgeving van evaluatiemomenten. Zodat na verloop van tijd kan worden beoordeeld of de wetgeving haar doel inderdaad bereikt en nog steeds aangepast is aan de (economische) realiteit.

Gebruik bestaande regelgeving om nieuwe fenomenen te reguleren

Is onze samenleving overgereguleerd? Proberen politici te veel om de risicovrije wereld te organiseren?

Heel wat regelgeving komt inderdaad tot stand als reactie op nieuwe maatschappelijke of economische ontwikkelingen of fenomenen. Niet zelden laat de kwaliteit te wensen over. Maar die vaststelling wordt pas achteraf gemaakt.

Heel wat zaken kunnen nochtans gereguleerd worden door terug te grijpen naar basiswetgeving zoals het burgerlijk recht. Of het fiscaal recht.

Een mooi voorbeeld is de nieuwe regeling inzake inkomsten die particulieren verwerven via de deeleconomie. Via platformen zoals Uber en Airbnb.

Het gaat nochtans gewoon om diverse inkomsten. En die worden gewoon belast op basis van de regels uit het WIB 1992 die betrekking hebben op diverse inkomsten.

Waarom dan nog een aparte regeling voorzien? Die dan nog eens afwijkt van de basisregels inzake tarief en dergelijke?

Specifieke wetgeving brengt dus niet enkel het gelijk speelveld in gevaar, hoe meer gedetailleerde wetgeving de overheid "produceert", hoe groter de kans dat zaken tussen mazen van het wettelijke net glippen.

Een beperkte, maar naar kwaliteit en oogmerk ijzersterke wetgeving, waarvan de toepassing overgelaten wordt aan bekwame rechtbanken en hoven, is te verkiezen boven reglementis waar geen kat haar jongen nog in terugvindt.

Controleer met respect voor de economische realiteit

De efficiëntie van regelgeving wordt bepaald door haar kwaliteit en haar duurzame karakter. De effectiviteit van regelgeving wordt bepaald door de mate waarin de naleving er van kan worden afgedwongen.

Zelfstandige ondernemers zijn niet gekant tegen een (streng) controle van regelgeving, integendeel. Enkel malafide ondernemers zijn gebaat bij een gebrekkige controle.

Maar goede wijn heeft geen krans: wie goed bezig is, ergert zich soms aan de manier waarop de overheid op dit moment de controle op de naleving van regelgeving organiseert. De overheid vertrekt nog te vaak van de gedachte dat elke zelfstandige ondernemer per definitie een fraudeur of sjoemelaar is waarbij "wel iets te halen valt".

In plaats van deze aanpak, die bonafide ondernemers ontmoedigt, moet de overheid de controles organiseren op basis van screening: door het gebruiken van een aantal filters of knipperlichten, vooral de risicoprofielen of recidivisten selecteren voor controle.

Een voorbeeld van een correcte aanpak van controles en inspecties, is terug te vinden in de gedragscode voor fiscale controles, als bijlage bij dit dossier.

Vertrek vanuit opportuniteiten en vertrouwen in plaatst van risico's

Gezien de evoluties die op ons afkomen moeten niet alleen de ondernemingen wendbaar zijn, maar ook de overheid. Dit betekent dat zij ondernemingen niet hindert om in te spelen op nieuwe wetgeving, maar integendeel de omgeving creëert die het voor ondernemingen mogelijk maakt om snel op nieuwe evoluties in te spelen.

Er zijn heel wat voorbeelden van wetgeving die niet aangepast is aan nieuwe evoluties of die ondernemingen hindert om snel op nieuwe evoluties in te spelen :

- ✓ *Drones* : pas sinds april 2016 is er een beperkt regelgevend kader beschikbaar voor deze nieuwe technologie; voordien was het gebruik van drones verboden; de wetgeving was dus te laat en bovendien te beperkend, waarbij de mogelijke risico's als vertrekpunt worden genomen, en niet de opportuniteiten
- ✓ *Delen van energie tussen ondernemingen* :

Twee naburige bedrijven willen samen investeren in een windmolen. Ze willen die plaatsen op het terrein van bedrijf A, de geproduceerde windenergie moet dienen voor bedrijf A en B.

Als de windmolen op de site van bedrijf A staat dan moet bedrijf A zich in principe laten vergunnen en registreren als volwaardig energieleverancier om de elektriciteit te kunnen delen met bedrijf B.

Zich laten vergunnen en registreren als volwaardig energieleverancier is bijzonder complex en tijdrovend, De procedures en bureaucratie zijn overkill voor het simpele idee om samen energie op te wekken.

Er is wel een uitzondering mogelijk voor een zogenaamde "directe lijn" tussen de windmolen en het terrein van de buurman, maar in de praktijk wordt de aanvraag voor de directe lijn meestal geweigerd omwille van vermeende risico's voor het efficiënt gebruik van het openbare net.

De intercommunales willen dat hun elektriciteitsnet maximaal gebruikt wordt. Eén van de argumenten om een directe lijn naar de buurman te weigeren is dat de distributienetbeheerder-intercommunale daardoor inkomsten misloopt, want er worden geen distributienettarieven betaald op de elektriciteit die verdeeld wordt via de directe lijn. Dat men het niet bijdragen aan het openbare stroomnet (het collectieve systeem) gebruikt als argument om milieuvriendelijke initiatieven van ondernemers te torpederen is meer dan een brug te ver.

Circulaire economie

Bijprodukten of reststoffen van onze economische sectoren worden in het ene land als afvalstof aanzien, maar in andere landen als materiaal of grondstof.

Het gevolg daarvan is dat als die bijprodukten de grens oversteken, dus geëxporteerd of geïmporteerd worden, om verwerkt of bewerkt te worden in een ander bedrijf, de onderneming moet nagaan welke "einde-afvalcriteria" er in dat land gelden. Afhankelijk daarvan geldt er lichtere of zwaardere administratieve rompslomp met eventuele verplichte registraties, erkenningen, verklaringen of andere tijdrovende procedures. Dergelijke bureaucratie helpt de overgang naar een circulaire economie niet vooruit.

De definitie van afvalstof is op Europees niveau vastgelegd, maar wordt in de verschillende landen en regio's anders geïmplementeerd.

UNIZO pleit voor een uniforme regeling in alle EU-lidstaten. Omdat de regels en procedures voor afvalstoffen sterk verschillen van die voor produkten moeten de criteria en definities op éézelfde manier vastgelegd worden in alle EU-lidstaten. Dit is iets wat de overheden moeten realiseren zodat een echte Europese level playing field bestaat voor hergebruik, verwerking en recyclage van allerhande bijprodukten en reststromen in de verschillende productiesectoren.

Onze KMO's kunnen dan makkelijker afvalstoffen, productie-uitval of bijprodukten van Europese bedrijven een nuttige toepassing geven. Het omgekeerde, nl. éénvoudige export naar andere Europese bedrijven om daar terug gebruikt of gerecycleerd te worden, zal dan evenzeer gelden.

Enkel hierdoor kunnen we de slogan "afval bestaat niet" nog beter in praktijk brengen en kunnen onze bedrijven een doorslaggevende rol spelen in de transitie naar een circulaire economie.